

кетингових стратегій засобами MS Excel. Надбудови Подбор параметра та Поиск решения та Сценарии». У ході цього тренінгу студентам пропонується створити та проаналізувати стратегію розвитку малого підприємства — невеличкої кав'ярні. Студенти мають проаналізувати потенціальний щоденний дохід підприємства та оптимальний обсяг продажів кави різних сортів. Це можливо зробити або змінюючи ціну, або кількість проданих напоїв, або обидва чинники одразу, враховуючи певні обмеження економічного та побутового характеру. Протягом тренінгу студенти не тільки мають змогу ознайомитись із можливостями використання стандартних програмних засобів MS Excel для вирішення задач оптимізації, але і готуються до впевненості і компетентності при прийнятті нестандартного рішення. Тренінг дає змогу студенту обрати конкретний інструмент — схему поведінки в типових ситуаціях і алгоритми, по яких можливо вирішити запропоновану ситуацію.

Тренінг, як інтенсивна форма навчання, націлений на практичне засвоєння прийомів використання того або іншого інструменту (у нашому випадку використання надбудов MS Excel: Подбор параметра, Поиск решения та Сценарии). Студенти, виконуючи даний тренінг, мають можливість оцінити переваги та недоліки певних стратегій розвитку підприємства та обрати ту, яка забезпечить оптимальний прибуток власникові. Тренінги відрізняє від будь-якої іншої форми навчання активність усіх учасників, причому особлива увага приділяється отриманню практичних навичок, необхідних у подальшій роботі.

Татарчук М. І., канд. екон. наук, доц.
Степаненко О. П., канд. екон. наук, доц.,
кафедра інформаційних систем в економіці

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ТРЕНІНГУ НА ОСНОВІ ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ «ГАЛАКТИКА»

Найважливішим стратегічним завданням на сьогоднішньому етапі розвитку вищої освіти в Україні є підготовка фахівців на рівні міжнародних вимог, задекларованих у Болонському процесі. Вони стосуються як проблеми зростаючої ролі підготовки викладачів, які повинні створити інноваційне освітнє середовище із за-

лученням сучасних інформаційних технологій, так і проблеми залучення студентів до інноваційного навчання, в основі якого лежить компетентнісний підхід формування у студентів необхідних професійних знань, умінь та навичок, що робить їх більш конкурентоспроможними у глобальному економічному середовищі.

В цих умовах структура організації навчального процесу повинна бути достатньо гнучкою, щоб оперативно реагувати на виклики часу і зміни в сфері освіти. Крім того, потрібно не забувати про мотиваційний фактор навчання, який дозволяє сформувати у студента задоволення досягнутими результатами.

Успіх мотивації в значній мірі залежить від правильного вибору такого способу навчання, при якому той, хто навчається, витрачав би часу якомога менше, а результат запам'ятовування був би найкращим.

Проведені в XIX—XX століттях широкомасштабні дослідження процесу запам'ятовування інформації людиною і традиційних методів навчання [1, 2, 3] свідчать, що основна маса навчального матеріалу (60 %) забувається впродовж однієї години, біля 90 % того, що залишилося, — впродовж 30 днів, і тільки 10—20 % інформації, отриманої у вигляді тренінгів, переноситься у професійну діяльність і застосовується у роботі. При цьому традиційне навчання має значні вади, а саме:

- бачення навчання як виконання рутинної роботи;
- прийняття навчання як таким, що не відповідає потребам того, хто навчається;
- неспроможність у повній мірі реалізувати можливості навчання;
- невідповідність навчання способу, якому надається перевага конкретною особою тощо.

Крім того, проблема ускладнюється і тим, що одночасно з еволюцією форм, методів і техніки навчання еволюціонує розуміння можливостей, які можуть надати сучасні інформаційні технології, а відтак зростають вимоги замовників навчання.

Не вдаючись до детального аналізу традиційних методів організації навчального процесу, зауважимо, що вирішити поставлені вище проблеми, на наш погляд, можна шляхом впровадження в навчальний процес активних методів навчання на базі тренінгових технологій. Досвід проведення тренінгових занять впродовж більше десяти років зі студентами спеціальності «Економічна кібернетика» з дисципліни «Інформаційні системи в економіці» (бакалаврський рівень) та «Корпоративні інформаційні системи» (магістерський рівень) показує, що використання даної технології

є достатньо ефективним на заключній стадії навчання, коли формується професійна компетентність майбутнього фахівця.

Так, на 4 курсі з дисципліни «Інформаційні системи в економіці» кожному студенту видається індивідуальна економічна задача, максимально наближена до реальної (з нормування, планування, обліку чи економічного аналізу), для розв'язання її на персональному комп'ютері (ПК) (у середовищі СКБД Access, FoxPro, Oracle тощо).

Робота проводиться в кілька етапів, на кожному з яких використовуються знання, отримані в попередні семестри із загально-економічної підготовки, математичного циклу, професійної підготовки, а саме: проектування інформаційної бази, розробка математичних і машинних алгоритмів, підготовка контрольного прикладу і безпосередньо реалізація задачі на ПК.

Зміст завдання свідчить, що тренінг зорієнтований на достатній рівень знань студентів з дисциплін, які задіяні в даній роботі. На жаль, досвід показує, що значна частина студентів не в змозі самостійно виконати роботу із-за прогалин в підготовці й надолує їх уже в процесі виконання роботи.

Приміром, таку ж картину висвітлює тренінг, який проводиться на магістерському рівні з дисципліни «Корпоративні інформаційні системи» з використанням програмного комплексу «Галактика». Студенти також отримують індивідуальні завдання й на базі підготовленого контрольного прикладу реалізують задачу в середовищі програмного комплексу «Галактика». Основою успіху є відповідний рівень знань і практичних навичок (базовий рівень підготовки), отриманих у процесі навчання.

Подальший аналіз накопиченого досвіду показує, що незважаючи на те, що названі тренінги дають позитивні результати в набутті фахових компетенцій студентів і необхідні на початковому етапі їх впровадження, вони недостатні для побудови сучасних ефективних систем досягнення поставлених цілей. Справа в тому, що існуючі тренінги призначені для розв'язання окремих задач у локальному режимі та орієнтовані на індивідуальну роботу кожного студента. Однак великого значення набувають не тільки власні якості претендента на робоче місце, а й його вміння взаємодіяти з іншими фахівцями, швидко приймати управлінські рішення, наявність творчих та інноваційних підходів у роботі.

На наш погляд, організаційною формою системного підходу до впровадження тренінгових технологій у навчальний процес може бути тренінговий центр (системний тренінг), на який по-

кладаються задачі створення й підтримки гіпотетичного (умовного) підприємства, в якому циркулюють реальні за формою й наближені до реальних за змістом документи. Така система повинна повністю імітувати сучасне корпоративне підприємство, де могли б фахівці різного профілю удосконалювати свої професійні навички, близькі за змістом до реальних умов колективної роботи. В таких умовах можна задіяти всі спеціальності для творчої роботи в середовищі тренінгового центру. На жаль, на теперішній час жоден ВНЗ України й ближнього зарубіжжя не мають відповідної повномасштабної тренінгової навчальної системи, яка б імітувала роботу гіпотетичного підприємства чи банківської установи з використанням відповідних корпоративних інформаційних систем (КІС): R/3, Scala, Baan IV, Галактика тощо.

Звичайно, створення такої системи — складний процес і потребує комплексного підходу в межах університету, відповідних коштів на проектування, придбання інформаційного і методичного забезпечення, придбання програмного продукту, його впровадження і супроводження. Але й переваги такого підходу очевидні.

По-перше, в межах функціонування такої мережевої системи до практичних і лабораторних робіт можна залучати студентів усіх спеціальностей, реально відчувати взаємодію фахівців різних економічних спеціальностей уже в стінах університету, програвати різні виробничі ситуації, з якими зустрінуться майбутні фахівці на практиці.

По-друге, використання такого глобального тренажера об'єднає зусилля всіх випускаючих кафедр на вирішення загальної проблеми підготовки висококваліфікованих фахівців, надає можливість виконувати міжкафедральні ділові ігри, лабораторні, курсові та дипломні роботи, проводити наукові дослідження й виробничу практику.

По-третє, впровадження реальної КІС у навчальний процес повинно бути вигідним розробнику цієї системи, оскільки це жива реклама його продукту й фахівці, опанувавши його, будуть зацікавлені впроваджувати цей продукт у виробництво. Тому можна розраховувати на технічну допомогу зі сторони фірми-розробника КІС. Такою КІС може бути «Галактика», яка повністю відповідає методології ERP (Enterprise Resources Planning), має розвинуту функціональність, підтримує програму «Галактика і ВНЗ», в межах якої забезпечує навчальні заклади демонстраційними версіями, на порядок дешевша більшості аналогічних систем.

Література

1. Ebbinghaus Hermann Über das Gedächtnis. — Amsterdam: E. J. Bonset, 1966. Reprint 1885-ed. Orig. cloth binding. 169 pp.
2. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч. посіб. — Вид. 2-ге, доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 298 с.
3. Парслоу Э., Рэй М. Коучинг в обучении. Практические методы и техники. — СПб.: Питер, 2003. — 204 с.

Терещенко Т. О., професор,
Ромнюк Т. П., доцент,
кафедра економіко-математичного
моделювання

ЗМІСТ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКО- МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ»

Сучасна економічна вища освіта ставить за мету формування конкурентоспроможного фахівця, котрий здатен ставити проблемні задачі з різних сфер економічної діяльності, розв'язувати їх і приймати рішення в умовах ринкового середовища, котрому притаманна невизначеність, ризикованість, конфліктність альтернативності допустимих розв'язків за тією чи тією проблемою.

Для досягнення поставленої мети, за іншими рівними умовами, студентам необхідно набути *фундаментальних* знань, умінь і навичок з методології економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій, котрі акумулюють арсенал кількісних методів і моделей і дають можливість розв'язати складні економічні проблеми на високому, сучасному рівні з врахуванням вище наведених умов ринкового середовища.

Безумовно, в циклі цих дисциплін особливо ефективні активні методи навчання: кейс-методи, ділові ігри, моделювання виробничих ситуацій на ПЕОМ, котрі успішно застосовуються в різних дисциплінах нашої кафедри

Ділова гра «Пошук резервів» з нормативної дисципліни «Економіко-математичне моделювання» (спец. 6504 і 6604) є *комплексною* за своїм змістом, охоплюючи моделювання задач замкнутого виробничого циклу від розкрою матеріалів на деталі до випуску готової продукції, і ставить ціллю реалізувати всі основні етапи економіко-математичного моделювання: постанов-